

Za mesto, v katerem je redno živeti

Brezplačni avtobusi, svež zrak v šolskih učilnicah in ugodnosti za energijske prenove stavb so prednosti podnebnju prijaznih ukrepov. Sprejela so jih tri alpska mesta, ki nam kažejo, kako so se lotila izziva podnebnih sprememb.

Z avtom se zapeljemo proti Gapu v francoskih južnih Alpah. Vendar, stop! Malo pred središčem alpskega mesta leta 2005 ne moremo več naprej, vsaj z avtomobilom ne leta 2005 so namreč v Gapu celotno mestno središče razglasili za območje brez avtomobila, da bi tako razbremenili promet. Mestna uprava spodbuja domačine in obiskovalce, da v ožjem mestnem okolju opuščajo vožnjo z osebnim avtomobilom, z ugodnostmi in ne s prepovedmi, saj jim za storitve lokalne avtobusne mreže ni treba nič plačati. Gap je tako postal prvo francosko mesto z brezplačnim javnim potniškim prometom. Na območju mesta vozi 22 avtobusov, mesto pa je pri zunanjih izvajalcih najelo še 16 avtobusov za prevoz šolskih otrok. Brezplačni parkirni prostori so urejeni na obrobju mesta, od tam pa v mesto vsako uro vozi avtobus na dveh novih avtobusnih progah. V Gapu so uvedli tudi hitro linijo. „Težava je bila v tem, da s prihodki od prodanih vozovnic nismo pokrili stroškov prodaje, saj je bila vožnja z avtobusom za šolarje in starejše brezplačna že pred uvedbo zdajšnjega sistema,“ pojasnjuje Martine Marlois, ki je v občinski upravi odgovorna za okolje. Iz tega razloga, pa tudi zato, da bi prebivalci imeli na voljo cenovno ugodno alternativo, ki bo nadomestila vožnjo z osebnim avtomobilom, so plačevanje vozovnic ukiniteli za vse. Mesto je organiziralo informativne kampanje, v okviru katerih je meščane ozaveščalo o trajnostni mobilnosti, za voznike avtobusov pa delavnice o podnebnju prijaznem načinu vožnje. Martine Marlois je prepričana, da so vsi ti ukrepi pripomogli k izboljšanju prometnih razmer v mestu in pozitivno vplivali na njegov razvoj. „Meščani, ki so se zaradi prometne preobremenjenosti nekaj izogibali središču mesta, se zdaj tja pripe-

Brezplačni avtobus v Gapu vozi v smislu načel in z logotipom Alpske konvencije.

ljejo z avtobusom. To ohranja mestno središče pri življenju in podpira majhne trgovce.“ Odkar v Gapu izvajajo novo pobudo, se je število avtobusnih potnikov povečalo za 20 do 25 odstotkov.

BONUS ZA ENERGIJSKO PRENOVO

Z avtobusa presedemo na kolo in nadaljujemo vožnjo proti severni Italiji v Bolzano, alpsko mesto leta 2009. Po podatkih iz zadnjega popisa prebivalstva je Bolzano od vseh srednjevelikih italijanskih mest tisto, ki se pohvali z največjim deležem kolesarjev. V Bolzanu zmanjšujejo izpuste CO₂ z ureditvijo 50 kilometrov dolge kolesarske mreže, pa tudi s premišljeno gradnjo in prenovo stavbnega fonda. Direktor bolzanske občinske uprave Helmuth Moroder je prepričan, da je ključ do podnebnju prijaznega mesta, ki svojim prebivalcem omogoča kakovostno življenje, tudi v strnjeni zazidavi. „Na ta način bo lahko mesto, da bi zadostilo povpraševanju po stanovanjih, uspešno odpravilo težave, ki so nastale zaradi pomanjkanja površin in pozidave pokrajine.“ Mesto je torej naklonjeno prenovi in širitvi obstoječega fonda, ne pa gradnji novih stavb.

Podnebnju prijazna gradnja in prenova stavb v javnem sektorju je tema ene od direktiv Evropske unije. Do leta 2018 morajo namreč vse javne stavbe postati tako imenovane skorajničenergijske stavbe, pri čemer se bodo potrebe po energiji pokrivala predvsem z obnovljivimi viri energije. Da bi k energijsko učinkoviti prenovi spodbudili tudi prebivalce, so v Bolzanu pridobitev posebne ugodnosti („kubaturni bonus“, ki ga dežela podari izvajalcem energijske sane-cije stavb, zgrajenih pred letom 2005) vezali na izpolnjeva-

Sonthofenski dijaki so veliko pridobili s celovito energijsko prenovo gimnazijske stavbe.

Spodbujanje varstva podnebja: v Bolzanu lahko gradijo višje tisti, ki se lotijo prenove starih stavb.

nje določenega pogoja, tj. izpolnjevanje zahteve po manjši porabi energije. V praksi to pomeni, da je tistemu, ki se je odločil za prenovno, dovoljeno objekt povišati za eno nadstropje, seveda če je bil ta energijsko prenovljen. „Namen bonusa je spodbuditi ljudi, da se odločijo za učinkovite energijske prenove, vlagateljem pa omogočiti, da z oddajanjem pridobljenega nadstropja v najem financirajo prenovno,“ pojasnjuje Moroder.

KREPITI ZAVEST O ENERGIJSKI UČINKOVITOSTI

Naše potovanje se nadaljuje proti severu v Allgäuske Alpe, kjer leži Sonthofen, alpsko mesto leta 2005. Nemško mesto je ravno prav majhno, da ga lahko prepešamo po dolgem in počez. V Sonthofnu razumejo varstvo podnebja kot nekaj, kar med seboj povezuje različne generacije. „Prebivalstvo postaja vedno starejše, ljudje ostajajo aktivni, vedno bolj so tudi okoljsko ozaveščeni,“ pravi Hubert Buhl, župan mesta in predsednik društva Alpsko mesto leta. „Zato moramo poskrbeti za infrastrukturo, ki bo ustrezala zahtevam prihodnjega razvoja, denimo tako, da širimo mrežo električnih koles.“ V mestu so že zaključili dva pomembna in obenem zgledna projekta, ki sta veliko koristi prinesla predvsem sonthofenskim otrokom in mladostnikom: energijska sanacija gimnazijske stavbe je končana, uspešno pa so uvedli tudi tako imenovano e-vozniško dovoljenje (več o tem gl. Alpenaodru, št. 97, str. 20).

Zaradi celovite prenove šolskega objekta so se skupne potrebe po energiji zmanjšale za 90 odstotkov, emisije CO₂ pa za okoli 83 odstotkov. Gimnazija, grajena v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, je bila pred prenovo brez primerne toplotne izolacije ovoja stavbe, imela je netesno fasado, poraba energije je bila visoka, uporabniki stavbe pa so imeli težave zaradi škodljivih snovi. Projekt, s kate-

rim so uvedli e-vozniško dovoljenje, pa je bil namenjen osem- do desetletnim osnovnošolskim učencem, ki so se naučili, kako sta povezana poraba energije in varstvo podnebja, ter izvedeli marsikaj zanimivega o obnovljivih virih energije. Z obema projektoma je Sonthofnu uspelo narediti nov, pomemben korak na poti proti učinkovitemu izvajanju varstva podnebja – tako vlagatelji kot porabniki energije jutrišnjega dne so namreč mladi. ▲

Eva Schwenbacher

CIPRA International

ALPSKA MESTA LETA

Ne le v Gap, Bolzano in Sonthofen, potovali bi lahko še v preostalih 12 mest v sedmih alpskih državah, ki so prav tako člani društva Alpsko mesto leta in nosilci istoimenskega naziva. Vseh 15 članov društva se zavzema za izmenjavo znanja in izkušenj in si prizadeva za urbani trajnostni razvoj. Vizija in poslanstvo je pri tem Alpska konvencija. Alpsko mesto leta je naziv, ki se na predlog mednarodne žirije vsako leto podeli enemu od alpskih mest. Za sekretariat društva skrbi CIPRA International, ki med seboj povezuje mesta in posreduje informacije za posamezne države. Nevladna organizacija, ki deluje na celotnem območju Alp, poleg tega vsem alpskim mestom, ki jim je bil podeljen zvonečni naziv, omogoča, da uporabljajo njeno strokovno znanje, izkušnje ter stike.

www.alpskomesto.org